

Sababuuji cottinol himbe nder leydi muudum'en

**ANNDINOL SEKERETER TOKKUDØ HO'OREEJO , GI'ETTEEdØ
M.SERGIO VIEIRA DE MELLO, DOW SABABUUJI dIN**

Kawtal saruusiji ballitol no anndani cadeele de cottinol himbe nder leydi muudum'en.Himbe sottinaabe ben no ngada miliyooji 20 nder duuniyaaru fuu.Nde nii gomnati e aardiibe nokkureebe no ngoodi Sababu hiinude sottinaabe ben,kawtal saruusiji din duu no mballa faa kiinol ngol tabbita sanne wakkati kabe e cadeele.No haani ngaden mballa laatiika no hiina sanne ferube ben.Faro ko daarata onnde Kawtal Leyde Duuniyaaru ,Sababuuji nafooji adaama law ngam kiinol sottinaabe ben. Komiti leyde hokkii yam Sababu mi laatoo kaaldeteedo dow eggisol himbe.Nder gadol gollal ngal, tilay am mi fahmina kawtal leyde Duuniyaaru,kaden mi durwida e cadeele eggisol

e titi gollidol e saruuiiji battiidi e cenndol teddeendi kaliifa e balliro. Ngam majjum mido sifoo bannginol dewtere dow sababuuji egginal himbe nder leydi muudum'en.Sekereter lomtoowo mo kawtal leyde Duuniyaaru wurtini dewtere nden.Sababuuji din no tuugii dow hakkeji bii-adama to tawaa fuu . Hakkeji kaani laatoo ndaba ,tinndina saruusiji mballa bibbe-aadama faa egginaabe ben nafoo,kiinee rafo e konu.

Komiti leyde on no yardoo sababuuji din e no yamira himbe muudum ngollira dati nder gade mabbe faa be mballa egginaabe ben.

Mido hakinkini ko sababuuji din poodan hakkillooji himbe e kawte balloje faa be pahmana cadeele egginaabe,be mballa be.Faa jooni, sababuuji din no caaboo reenaare e moy'inol nguurndam egginaabe ben.

Mido yidi niddo moodon fuu fahmtina himbe dume woni nufayeere dati din.No haani egginaabe ben caanee.

Anndinol aranol ngol Lomtoowo Sekereter Jeneral kawjiido egginaabe ben winndi

M. Francis M. Deng

Kawtal leyde no haani wada kuugal mawngal faa hiina egginaabe, diiwaabe nder gure muudsum'en ngam kabe, kuyfinol bii-aadama e jaabol dati hakke bii-aadama e sababuuji goodom, ammaa dum fuu, himbe ben no tawaa nder leydi muudsum'en.No wadi fuu, himbe ben no nder mettorgal ,talkaaku,tampiri e lennyinaagu.Ngam habude e ko limta dum fuu, wadi sababuuji egginal himbe winndaa.Sababuuji din tabbintinta hakkeeji bibbe-aadama,kakkiloo e majji,kiina ci nde himbe no egginee fuu.Idi kada cottinol bonngol ngol walaa reenaare ; kaden sababuuji din no mballa egginaabe ngarta to ndilluno,koditoo togoodom faa ndeentoo.Sababuuji din no ngolliree hano dati kiinol hakkeeji bibbe-aadama e hakkeeji himbe mooliibe leyde muudsum'en.

Sababuuji din mbinndanooma duubi yahde duubi hano no wi'aa mi gollira illa 1992. Arannde fuu,wi'aakanaa mi jannga sababuuji e ko ci caabi nder cottinol himbe,darnde himbe sottinaabe,no be mballirtee,koye woni muraaduaji mabbe,noye nguurndam mabbe moy'inirtee e noye be kiinirtee rafo,kabe e ko wa'i non.

Golle am mawde ngoni goondinol laabi deenol mooliibe e titude pahmtinol nder leyde faa laamuuji e saruusiji mballa din caawondira nden kawta paddoo cadeele. Mi gollidii e fedde juujuube leyde janaane,mi laasibake Sababu ngole adetee ko himbe egginaabe bee caanee.Kaden mi hawrii talki ,mi finciti dati sariya (E/CN.4/1996/52/Add.2).Laasibaaki kin anndinii ko datol tuugorgol ngol ,gollirteengol ngol teddinii himbe egginaabe ben,no tawaa duu to datol ngol laabinanaay himbe ben faro ko daarata reenaare e kiinol.Caggal majjum,komiti hawriinde mawnde nden yamiri yam mi wada datti dartiid deenooji himbe sottinaabe ben.dum saabii binndol sababuuji cottinol naa egginal himbe.dati din no tabbintina Sababuuji nawtorteedi din e no laabina gafe goodom e ko haandi moy'innee.

Mi hollii sababuuji din Komisiyon nder hitaande 1998, nden Komiti on yardii golle den e nufayeere am ,ngam miin lomtata Sekereter Jeneral on.Miin wi'i ci ngolliree nder geewte hakkunde gomnatiji e himbe wattube haangoji muudsum'en e egginal himbe.Komisiyon on duu yardake anniya komiti hakkunde pelle jardiide sababuuji din.Inde duunya fottube hawriinde nden kaalanowa himbe muudsum'en , saruusiji mabbe e golloobe mabbe faa be ngollida sababuuji nder sago sottinaabe ben.

Sababuuji din no kaani tinndina gomnatiji e laamiibe Sababuuji nafooji himbe sottinaabe.Tinndinol ngol no daara duu ONG'en e ko hanaa ONG'en.Sababuuji cottinol himbe nder leydi muudsum'endin no kaani caakee nder galluuje e gure laddeeje.

Sababuuji cottinol himbe nder leydi muudum'en

Naatirde : Semmbe e Nufayeere

1.Nufayeere sababuuji dii woni kuumtol muraaduuji sottinaabe nder leydi muudum'en e nder duuniyaaru.Hakkeeji mabbe dow reenaare e kiinol ko daari paddaaki cottinol fuu winndaama.Faa jooni, kiinol e mballa ko haani be kokkee wakkati cottinol e nde ibe cottinee e nde ibe ngarta e nde be koditake to goodom fuu winndaama.

2. Caggal sababuuji cottinol dii,himbe egginaabe nder leydi muudum'en ngoni himbe neernanaabe ndilla naa ndogga acca wuro muudum ngam kabe,fitina nder nokkuje e reendooji naa ngam bala'uuji e jaabol hakkeeji bibbe-aadama naa ngam kisol ko wadoyta nder leydi muudum.

3. Sababuuji din no njokki e hakkeeji bibbe-aadama nder leyde fuu.Nufayeeje majji ngoni :

a) Lomtoowo Sekereter Jeneral on woni kalfinaado egginal himbe nder leydi muudum'en ;

b) Leyde de egginal himbe nder leydi muudum'en daari ;

c) Kawte goodom,himbe feereebe e laamuji di himbe muudum'en cottinaa nder leydi ngo'otiri ;

d) ONG'en e ko hanaa ONG'en nder naatol haraka cottinol himbe nder leydi muudum'en .

4. Sababuuji din caakee kaden ngolliree nokku fuu, nde no heboo.

HO'ORE HAALA ARANNDEERE - SABABUUJI INNIRAAJI

Sababu 1

1. Himbe sottinaabe nder leydi muudum'en buraa be cottinaaka ben hakkeeji,ndimaagu e kebol ko'aaku .Cottinol ngol tuugaaki dow lennyinaaku.

2.Sababuuji din ngadataa sariya nde himbe mbarondirii, nde himbe mbaraama,naa nde himbe mbaraama nder konu.

Sababu 2

1.Walloobe,laamiibe e gomnatiji no kilnoto sababuuji din ,ngollira di,tawee be ngadaay hedaram hedaram nder egginal himbe.Njardaaki sababuuji egginal himbe nder leydi muudum'en jaalaaki laamu ,pelle e egginaabe faro sariya.

2. Sababuuji din nakkisittaa dati dow hakkeeji bibbe-aadama nder leydi muudum e leyde janaane.di kadataa niidoo suudowoo nder leyde janaane.

Sababu 3

- 1.Laamiibe ngoodi Sababu hiinude e wallude himbe egginaabe nder leydi muudsum'en.
- 2.Himbe egginaabe ben no ngoodi Sababu yamude reenaaree mballitaari to laamiibe ben. be kadataake ko be lamndii dum .

Sababu 4

- 1.Sababuuji din ngollirtaake nder hedaram hedaram, lenyinaaku ,noonde banndu,debbo naa gorko,demngal,ndiina,parti,asuli,lenyol,darnde,duubi,kepporol,jeyal,ndimeeki e ko wa'i non.
2. Wodbe nder himbe egginaabe nder leydi muudsum'en hano : sukaabe,sukaabe feere muudsum'en,saawube,inna suka,rewbe jogiibe baade,himbe tampube e nayeebe no kaani kiinee,mballitiree kaden nyawtee.

HO'ORE HAALA II – SABABUUJI PADDOTOODI COTTINOL

Sababu 5

Gomnatiji e leyde janaane no kilnii amanaaji kokkaadi dow deenol hakkeeji bibbe-aadama e tabbintina paddaaki sababuuji eggol himbe.

Sababu 6

1. Nidso fuu no woodi Sababu hiineede eggol wuro muudsum naa wuurdude muudsum tilay.
- 2.Cottinol himbe dow bolum hadaama :
  - a) hano cottinol lennyinaagu,poltikaare, barol lenyol goodom, naa buytol ndimma lenyol,ndiina maggol naa ko nanndi non.
  - b) cottinol himbe wakkati kabe.Nde non wadii fuu sottinteebe ben kiinee ;
  - c) cottinol himbe wakkati titol porojeeji mawdi ngol saanaay ngalu/riiku reendo;
  - d) cottinol himbe wakkati mbalaa'u hewtii be ,nde be kiinaaka naa nyawtaaka ;
  - e) cottinol himbe ngam ittaaki mone reendo ;
- 3 cottinol himbe neebataa faa wittoo wakkati tay'aado.

Sababu 7

- 1.Fadde laamu adude anniya sottinde himbe,ngu daaran sila Sababuuji goodom ngalaa buri cottinol .Nde nii dabare goodom walaa,no haani to himbe sottinteebe ben duudu,kaden bonnereeji wakkati eggol ngol kadee.

2. Laamiibe hokkoobe Sababu himbe cottinee no ngada dabare faa himbe keba to njoodii, woodii egginal ngol wadee nder peewal e reenaare,tawee nyaamdu no woodi,himbe ben no njamdi, no laabi.Koreeji baade to cankitee.

3.Nde nii cottinol ngol no wadee nder yawdalla wakkati konu naa bonnere nanii lqabi adeteedii :

- a) Niido fuu mo Sababu no waawa adi anniya ;
- b) Sababuji kaandudii no adetee ngam himbe sottinaabe ben pahminee sababuji cottinol.Nde nii dum wadaay fuu, be mooytante gondii kaden be kokkee nokkuure goodom be njoodoyo;
- c) dum tefan pahmral tahon dow sababuji egginal himbe ;
- d) Laamiibe no piloo naatina egginteebe ben hano yeysraabe, ciryaaki e kawjaaki hoditirde mabbe ;
- e) Laabi i sariya no adoyte ngam joofnde jam ;
- f) Niido no waawa doggiri hiitorde ,nde niido no yidi anniyaaji di juuju aduno din yewte tokkee.

Sababu 8

Egginal himbe fuu, ngol teddinaay hakkeji bibbe-aadama nder nguurndam muudum'en,ndimaaku,kebal ko'aagu e suddaare sirri himbe wadataake.

Sababu 9

Laamuujji leyde no kaani kiina himbe rimaabe nder nokkuure, lenyol ngol duudaa,remoobe,duroobe e lenyi goodom feere egginal ngol..

Ho'ore haala III – Sababuji ko yewata kiinol wakkati cottitinol himbe

Sababu 10

1. Tagaado fuu no woodi hakke haro nguurndam mo Luwa hakkili .Niido baa go 'oto haanaa yonki muudum ittee bolum. Himbe sottinteebe nder leydi muudum'en no kiinete tahon haro :

- a) Barol himbe heewbe;
- b) Ittol yonki ;
- c) Barol nimbe subaabbe naa bolum ; nden

d) Majjol himbe e ittol naa jogaaki ngol anndanaaka senii kulal haro maayde naa goddo maayi.

Aadoo no golliran naa wada goddo gollira nder go'otel nder kuule binndaade dowuuje de no hadaa.

2. Oorol kabe naa kuule barme yahde he himbe sottinaabe nder leydi muudsum'en be ngalaa kaden nder kabe no kada to hennon fuu. Himbe sottinaabe no kiina arannde haro :

a) Oorol kabe yahde himbe naa de pahmnaaki naa kuule barme kam he keernol nokkuuje to oorol kabe yahde he himbe kadaaka ;

b) Nawtoraaki rafo hano manyeere habo;

c) Nawtoraaki himbe sottinaabe hano gaarnal faa ndeena soogeeji nder kabe naa faa ada fotooji, faaldina naa hada soogeeji wakkati kabe,

d) Oorol kabe yahde nokkuuje njoodnde himbe sottinaabe ; nden

e) Nawtoraaki puttooje ufaade yahde he himbe.

Sababu 11

1. Niidoo fuu no haandi ndimaaku,teetal banndu,njamu ho'ore e nehdi.

2. Himbe sottinaabe nder leydi muudsum en senii ibe tawraa jeytaare naa be tawraaka no ndeena arannde haro :

a) Teetol rewbe, barmere,janngitol,gacceeji bondi e kuule yahde ndimaaku hano kuule barme yahde tan haro rewbe, njeenu tilisinaangu e keerol ko yahata haro debbo;

b) Marol naa huunde fuu ko nanndi he muudsum (coonnol rewbe haro dewgal, njeenu, gollinol sukaabe nder semmbe); nden

c) Kuule barme caabotoode kuly'inol himbe sottinaabe nder leydi muudsum' en.

Wi'a no golliran kuly'inol naa saabo go'otel nder kuule binndaade dowuuje dee no kadaa.

Sababu 12

1. Ni^ddo fuu no haani he jeydal e njamu banndu muudum. Ni^ddo fuu haanaa naangeede naa jogeede dow bolum.
2. Faa himbe sottinaabe nder leydi muudum'en nawtoro he hakke o, no hada be njogee nder nokkuure. Senii dum wadi dow tilay, dum haanaa dum booya sanne hano no dum ndarni.
3. Himbe sottinaabe nder leydi muudum'en no ndeena he nanngol e njogeede gam be sottinaabe.
4. Abada, himbe sottinaabe nder leydi muudum'en ngadataake nanngaabe konu.

Sababu 13

1. Abadaa, sukaabe sottinaabe ngattataake nder konu naa tilsinee naa kokkee laawol naata nder kabe.
2. Himbe sottinaabe nder leydi muudum'en nder leydi muudum'en no ndeenete haro kuule ceediigu nder nawtoraaki ngam be sottinaabe faa be ngattee nder haboobe naa pelle de malfaaji. Jaati, nder rafi yurmeende ko bii Aadama tilsinoonde ni^ddo cottinaado yardoo naatude nder fedde habo naa yanngita dum senii salake no hadaa wakkati fuu.

Sababu 14

1. Ni^ddo cottinaado nder leydi muudum no woodi laawol yiiloo nden suboo nokkuure to joodoto no muuyiri.
2. Himbe sottinaabe nder leydi muudum'en no ngoodi arannde laawol naata naa mburto no muuyiri nder nokkuuje naa senngooji joodnde.

Sababu 15

Himbe sottinaabe nder leydi muudum'en no ngoodi :

- a) Sababu filaade renaare nder senngo leydi goodom ;
- b) Sababu dillude leydi muudum'en;
- c) Sababu yama to joodoto nder leydi goodom ; nden

d) Sababu reneeđe haro gartol naa joddineede he semmbe nder nokkuure fuu to nguurndam , renaare , jeydal naa njamu mabbe tabitaay.

Sababu 16

1. Keerol himbe sottinaabe nder leydi muudum'en no ngoodi laawol kaalanee senii battiibe muudum' en majji e nokkuure to be tawaa.
2. Laamu no filoto no fahma gontiral e nokkuure to himbe sottinaabe nder leydi muudum'en majjube nden saawondira he hawrindeeji di leyde yaasin kawjiidì gollal ngal. Di kaalana battiibe ben dow pilaaki kin nden di kokkabe habaru keso fuu.
3. Laamu ngun filoo jaba nden senndira ko heddi he himbe maayube ben , hada be ufteede naa be cekkitee heba faaldina kokkitol mabbe nder iimaanaaku yahde to himbe mabbe.
4. Balli maaybe di himbe sottinaabe nder leydi muudum'en no ko reenaa wakkati fuu.Himbe sottinaabe nder leydi muudum'en no ngoodi laawol nji'a balli himbe muudum'en maayube.

Sababu 17

- 1.Nidđo fuu no haani he yaage yahde nguurndam korewol muudum.
2. Heba dum tabita to himbe sottinaabe nder leydi muudum'en, himbe korewol kaajaabe joododo no ngoodi laawol majum .
3. Koreeji ceedudi caggal cottinol no tilsi kawree dow ko yaawi.Keerol laabi desaadì no adete faa koreeji din kawra fuu senii sukaabe no tawaa don buri.Laamu no faaldinanen himbe korewol ngol pilaaki kin , jugoo hawriindeeji leyde yaasin gollooje nder kawral koreeji nden gollida he majje.
4. Himbe korewol go'otol sottinaabe nder leydi muudum'en hadaabé jeydal naa gattaabe nder nokkuure wo'otere no ngoodi laawol njoododo.

Sababu 18

1. Keerol himbe sottinaabe nder leydi muudum'en no kaandi nguurndam key'udam.
2. Baa nde nii dsum foti, laamu no waddanan himbe sottinaabe nder leydi muudum en ben fuu ballitaari di be naftorto nder reenaare :

- a) neemaaji arani e ndiyam laabudam;
- b) kurgal e suudu;
- c) Kolte ca'iide; nden
- d) saruusiji lokotoroore e nyegheeje de be kaani be nawtoro.

3. Semmbe fuu no wattete haro siri e jeddanol rewbe kaake arane.

Sababu 19

1. Keerol himbe sottinaabe nder leydi muudum'en nawniibe naa be njamdaa faa he lardube fuu no cawrete law law ko walaa hiisa gom. Nde ibe njidi, be keban pukkinol hakkillooji mabbe.
2. Hakkillo mawngo no wattante yahde muraaduuji rewbe haro njamu kam en ngoni beyngu e ko y'ewta rewbe teetaabe e wobbe.
3. Hakkillo mawngo no wattante haro nyawuuji daabooji hano Siida en nder himbe sottinaabe nder leydi muudum' en.

Sababu 20

1. Niiddo fuu no haani anndanee to tawaa fuu hakke haro sariya.
2. Heba himbe sottinaabe nder leydi muudum'en nawtoroo hakke on, laamu ngun no hokkan be dereeji di be kaaja(paspor, karti didantite, derewol ndimeeki, derewol dewgal ekh.) faa be nawtoroo di. dereeji din no paldinan tefol kesi goodom naa battitol majjudi goodom,wakkati cottinol mabbe to be mbi'ee be coy'o to be yuwi tewtoyde dereeeji din.
3. Rewbe e worbe no baawa yami dereeji din dey duu kokke di ko walaa tampiri.

Sababu 21

1. Niiddo fuu teetataake ko jeyi e jeyaade muudum dow bolum.
2. Jeyal e jeyaade himbe sottinaabe nder leydi muudum'en no ndeenete to hen fuu he bonde tokkoooje dee :
  - a) bonnere ;
  - b) caame he nimbe naa kuule nawnooje;

- c) Garnol nimbe wakkati ka be naa nufayeeje de soogeeji ;
  - d) Nawtoraade be hano njoptaaki ; nden
  - e) bonnere naa teetol jogo hano gaccede himbe fuu.
3. Jeyal e jeyaade ko nimbe sottinaab be nder leydi muudum en acci wakkati dilludu mabbe no kaani ndeene he bonnere, teetol jogo, joodoo nokku mabbe naa nawtoraade yaariinde nde hanndaa.

Sababu 22

- 1. Nawtoraaki hakkeeji di to himbe sottinaabe nder leydi muudum' en be tawee nder nokkuje naa togom, be gaccittitaake gam be himbe sottinaabe :
  - a) Hakkeeji haro jeydal miiji, anndol ho'ore muudum, ndiina naa njardaaki, ko yi'i e haala ;
  - b) Hakke pilaaki gollal e gaddol mballa muudum nder golle risku ;
  - c) Hakke jeydal he hawiinde e gaddol mballa muudum nder potal cap nder muraaduji be joofodi ;
  - d) Hakke botol e gaddol mballa muudum nder golle gomnati e kawtal kam he hakke yottaade baawde kaandude he be nawtoro hakke on ; nden
  - e) Hakke kaaldol nder demngal ngal be kaalata.

Sababu 23

- 1. Niddo fuu no woodi hakke haro janngineede .
- 2. Heba hakke oo tabita, laamu ngun no dekan yitere dow majjum faa himbe sottinaabe nder leydi muudum'en arannde sukaabe sotiinaabe no njannginte bolum tilay jannde fotornde. Jannde nden no yaagoto finaa tawaa, demngal e ndiina mabbe.
- 3. Kookaariiji mawdi no ngadete heba rewbe e surbaabe ngadda mballa muudum'en haro siri ko jannginte dum.

4. Sarusiji jannde e jannginol no ngadete senii dñum hebaama yahde himbe sottinaabe nder leydi muudum'en arannde yahde he sukaabe e rewbe tawaabe nder nokkuure wo'otere naa togom.

HO' ORE IV – Sababuji di mballa himbe duuniyaaru

Sababu 24

1. Mballa himbe fuu gaddaado no yaagoto laabi iimaanaaku nder potal nden ko walaa hedaram .

2. Mballa himbe fuu gaddaado yahde nimbe sottinaa be nder leydi muudum'en wujjataake baa nder laabi politik naa soogeeji.

Sababu 25

1. Arannde fuu, laamu leydi kam haani waddana himbe sottinaabe nder leydi muudum'en mballa.

2. Hawriindeeji duuniyaaru di mballa e hawjiibe dñum goodom no ngoodi laawol hollude no njidi waddande himbe sottinaabe nder leydi muudum'en ballagaaji. Huunde nde haanaa adeede hano rafi yigiraagu naa naatol nder muraaduji leydi ndin ndennee no njabete he juude didi. Ballagaaji di calataake bolum fuu senii laamu ngun walaa baawde ko wallata naa wallaa anniya majjum.

3. Laamu no yardoto nden faldina bittinol mballa nder ko hoyi kam saabotoo ko hawjiibe cenndol makka keba mballa kan yottoo to himbe sottinaabe nder leydi muudum'en dow ko yaawi.

Sababu 26

Himbe kawjiibe mballa, mobilaaji din e ko di loodi fuu no ko ndenetee, palataakee dow laabi dey duu ngaccataake.

Sababu 27

1. Hawriindeeji duuniyaaru di mballa e godfi nder mballa ko be ngoni ibe ngadda no ngattanan hakkillo haro renaare e hakkeeji yahde himbe sottinaa be nder leydi muudum'en, nden be adan laabi ko wadatta dñum

tabita.Nden,hawriindeeji din e goddi no njaagoto laabi e jeloode ko leyde duunniyaaru ndarni.

2. Tayere winndannde dowuure nde walaa no njanca golle hawriindeeji duuniyaaru anndaadi ballooji leyde naa di leyde y'amata mballa muudum en.

Ho'ore haala V – SABABUUJI yEEWOOJI GARTOL , JOddINTINOL E naatinol himbe nder reendo

Sababu 28

1. Arannde fuu, dow laamu woni tilay e teddirka gartol muuyaangol nder renaare e nder ndimmaaku himbe sottinaa be nder leydi muudum'en nder koreeji naa nokkuure to njoodino naa njoyy'itinol mabbe nder senngo leydi naa wallira be baawde majjum.Laamu ngun no faldinan naatol reendo himbe sottinaabe nder leydi muudum'en soy'itiibe nder nokkuure muudum'en aranndeere naa soy'y'intinaabe.

2. Kookariiji mawdi no adete faa himbe sottinaabe nder leydi muudum'en ngadda mbaalla muudum'en nder siri e gartol naa joddintinol e naatol reendo mabbe.

Sababu 29

1. Himbe sottinaabe nder leydi muudum'en soy'itiibe kowle naa nokkuure mabbe to be ngonuno naa jooditiibe nder gere nokkuuje leydi njancataake ngam cottinol mabbe. Ibe ngoodi laawol be ngadda mballa mabbe nder muraaduuji hano mo hen fuu nden duu be nawtoroo he are kawtal.

2. Laamu ngun no tilsi e nder golle muudum non walla himbe sottinaabe nder leydi muudum'en wartube nder nokkuure muudum'en nde, joddinaabe nji'ita jeyal naa jeye ko accuno wakkati dilludu muudum'en. Se nii be nji'itaay jeyal ngal be accuno duu, laamu no hokkan be diya naa ko nanndi he muudum goodom naa walla be keba dum.

Sababu 30

Laamu ngun no hokkan laawol nden walla hawriindeeji duuniyaaru e goddi be nji'ita jeyal mabbe law law nder yaage laabi golle majji to himbe sottinaabe nder leydi muudum'en haro gartol naa joddintinol mabbe nder banndiraabe.

-----

*/ Ittaama under dewtere E/CN.4/1998/53/Add.2, wurtiinde 11 lewru
Febiriye hitaande 1998

© The Office of the High Commissioner
for Human Rights
Geneva, Switzerland

Send e-mail with comments and suggestions to: webadmin.hchr@unog.ch

OHCHR-UNOG
8-14 Avenue de la Paix
1211 Geneva 10, Switzerland
Telephone Number (41-22) 917-9000 Fax
Number (41-22) 917-9016